

Finnish A: literature – Higher level – Paper 1
Finnois A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Finés A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Kirjoita kommentti **jommastakummasta** tekstistä:

1.

lialmi, 14. marraskuuta

Ne tappoi Pohjoisen. Veti veret suonista ja jätti kylmänä hangelle.

Ne teki sen aseella, joka on vaarallisempi kuin kaikki maailman tylpät ja terävät esineet yhteensä. Panoksessa on enemmän ruutia kuin yhdessäkään kranaatissa, se on raskaampi kuin ohjus ja älykkäämpi kuin täsmäpommi. Liikkuvia osia ase sisältää enemmän kuin kokonaisen armeijan kiväärit. Lataaminen käy hitaasti, mutta kun ase on puhunut, kaatuu kylät ja kaupungit.

Maakunnat.

Sellaiset kuin Lappi ja Kainuu.

Ne tappoi Pohjoisen enemmistön päätöksellä.

Ei tarvittu aseenkantolupaa. Oli valtakirja kansalta. Surmatyö tehtiin puhtailla käsillä eduskunnassa, tapporahat maksettiin palkan nimellä yhteisistä verovaroista. Henki otettiin hitaasti, pysäyttämällä kehitys. Jätettiin rautatieverkko vajaaksi, paketoitiin pellot, lopetettiin tehtaat ja metsätyöt. Vietiin koulut, kaupat, virastot, postit, rajavartiostot, terveyskeskukset, varuskunnat, poliisiasemat.

Sanovat, että näin Suomi pelastetaan.

Mikä Suomi?

Mie sanon, että mie en tunnusta sellaista Suomea, joka repii ihmisen juuriltaan ja paistaa kasvukeskuksen asvaltille. Asvaltista ei kasva mikään. Jos ei ole kosketusta maahan, kuolee.

Nyt repii Pohjoinen. Itsensä irti Etelästä ja enemmistöstä.

Se ei kirpaise. Eteläsuomalainen on lappilaiselle ulkomaalainen, on ollut jo pitkään. Takavuosina Etelän sakkii ei ollut isompi riesa. Selkosten suurmies piti koplän kurissa. Mutta sitten Kekkonen ruuti kastui ja Urkki kupsahti. Etelän asujaimisto pääsi lataamaan aseensa.

Oula painoi kaasua. Valkoinen Lynx Commander murisi liikkeelle. Viritetty työkelkka oli raskas, mutta upposi vain vähän leveän telamaton ja pitkän rungon ansiosta.

Asvaltista kasvaa vain uutta asvalttia. Kaupunkien kansi sen kun leviää. Eikä kerran kovettunutta rouhita pois. Maa pysyy vankina. Ajatus käänsi sydämen selälleen.

Oula ryömitti kelkkaa pohjoissavolaisessa metsässä ja silmäili hankea. Peitteen suojissa talvehtii monenlaista mönkijää. Myyrää, jänistä, päästäistä, näätää. Musta kansi tappaa, valkoinen pelastaa.

Päivänvalo lisääntyi, peltoaukea lähestyi. Tuolla edessä kulki aiemmin Pohjoisen ja Etelän raja sekä rintamalinja. Niin eilen, muttei tänään. Helsingin roskasakin puolustus murtui.

Raja on nyt etelämpänä.

Läpimurron tekivät Oulan kasaamat ja kouluttamat joukot. Itse hän ajoi heti kärjen perässä. Ja citykanit pötki karkuun. Oli se näky!

Peltoa reunusti leveä oja, kelkka niiasi pohjalle. Kosketus kaasuvipuun palautti ajokin pinnalle.

Siinä se aukeni, sodan ensimmäinen taistelukenttä.

Oula etsi haavoittuneita tai kaatuneita. Mitään tuskin löytyisi, sillä Rovaniemi oli ne kerännyt. Näin kiitettiin saamelaisyksikköä urotyöstä. Varhain edellispäivän aamuna oli ÇSV:n moottorikelkkarykmentti puhkaissut rintamaan aukon, josta Pohjoisen jalkaväki rymisteli läpi.

Nyt taistelu oli edennyt jo lialmen keskusta, rintamavastuun ottivat Rovaniemen jääkärit.

Mikko-Pekka Heikkinen, *Terveisiä Kutturasta* (2012)

2.

Kristallikallo

Kuten luu ja siemen kohtaavat
pitkään kypsytyksessä sanassa,
oli meidänkin mittelömmä
välttämätön, elohopea vastaan
5 vuorikvartsin rauha.

Hiekka ja tuuli olivat hioneet
silmäkuoppiesi kauhean tyhjyyden,
niissä asui tuhatvuotinen katse, minä
kiersin sinua ympäri kuin jotain mikä
10 on niin lähellä ettei siihen yllä.

Ja minä odotin sitä hetkeä,
jolloin kristallin rikkumaton
hiljaisuus vihdoinkin taittui,
odotin että olisit sanonut edes
15 kaiken olevan turhaa.

Mutta sinä pysyttelit vaiti kunnes
olin valmis luopumaan ihmeestä
ja hautasin sinut takaisin sinne
mistä löysinkin. Siitä asti olen
20 kuullut unessani puhelimen soivan.

Panu Tuomi, *Kuningasvesi* (1999)